

Kitaabka Daanyeel - Tirada Toddobaatan iyo Shan

Isbarbardhigyada Nebinimada: Laga bilaabo Farriintii Ishacyaah ilaa Muujinnada Casriga Ah

Jeff Pippenger
2024-02-08

Sida Ishac u soo bandhigayo farriinta ay metelaan shan iyo lixdanka sannadood (cutubka toddobaad, aayadda siddeedaad) hoggaamiyaha sharka leh ee Yerusaaalem, wuxuu taas ku sameeyaa agagaarka “beerta dhaqaha maryaha” iyo “dhammaadka mareenka berkedda sare,” sannadka 742 BC. 742 BC wuxuu metelaa 1863, waayo Ciise had iyo goor dhammaadka wuxuu ku muujiyey bilowga. Kacdoonkii 1863-na isaguna wuxuu metelaa sharciga Axadda ee Maraykanka, waayo Ciise had iyo goor dhammaadka wax wuxuu ku muujiyey bilowga wax. 1863 wuxuu ahaa bilowgii kaniisadda Adventist-ka La’odikiya ee si sharci ah loo diiwaangeliyey, kaniisaddaasna waxaa cidlo looga tagaa “dhulgariirka weyn” ee sharciga Axadda. Sidee bay shirkad si sharci ah Dawladdu u maamusho (ee aanay ka ahayn sida ka soo horjeedda ee Kaniisaddu Dawladda u maamusho), u sii wadi kartaa inay adkaysato Sabtida maalinta toddobaad, wakhtiga ay isla dawladdaas qudheedu si sharci ah u mamnuucayso cibaadada maalinta toddobaad?

Bilowgii iyo dhammaadkii adeegiddii Masiixa, wuxuu nadiifiyey macbudka. Nadiifintii ugu horraysay ee macbudka, Masiixu wuxuu caddeeyey in hoggaamiyayaashu ay “gurigii Aabbihiis” ka dhigeen god tuugo; laakiin nadiifintii ugu dambaysay ee macbudka wuxuu caddeeyey in “gurigoodii” looga tegey cidla. Israa’iilkii qadiimiga ahaa wuxuu tusaale u yahay Israa’iilka casriga ah. Wuxuu dhisay oo nadiifiyey macbudkii Millerite bilowgii Adventism-ka, laakiin nadiifinta ugu dambaysa, taas oo ah nadiifinta boqol iyo afar kun, Adventism-ka Laodikiya ayaa afkiisa laga matagaa, markaasna “gurigoodii” waxaa looga tegaa cidla.

Ishacyaah wuxuu joogaa beerta kan dharka caddeeya markii uu la kulmayo boqor Axaas. Beerta kan dharka caddeeya waxay ka dhigan tahay nadiifinta uu sameeyo Rasuulka Axdiga, kaas oo si kedis ah ugu yimaada macbudkiisa, oo wiilasha Laawi u nadiifiya sida “saabuunta kan dharka caddeeya.” Nadiifintan waxaa la dhammaystiray bilowgii Adventism-ka, mar kalena waxaa la dhammaystiraa dhammaadka.

Bal eega, waxaan soo diri doonaa wargeeyahayga, oo jidka ayuu hortayda ku sii hagaajin doonaa; oo Sayidka aad doondoonaaysaan ayaa si kedis ah macbudkiisa u iman doona, kaas oo ah wargeeyaha axdiga aad ku faraxdaan; bal eega, wuu iman doonaa, ayaa Rabbiga ciidammadu leeyahay. Laakiinse bal yaa adkaysan kara maalinta imaatinkiisa? Oo bal yaa istaagi kara markuu muuqdo? Waayo, isagu wuxuu la mid yahay dabka dahablaha wax ku safeeya iyo saabuunta kuwa dharka caddeeya; oo wuxuu u fariisan doonaa sidii mid lacagta safeeya oo daahiriyaa; oo wiilashii Laawi wuu daahirin doonaa, oo wuxuu u miiri doonaa sida dahab iyo lacag, si ay Rabbiga ugu bixiyaan qurbaan xaqnimo ku jira. Markaasaa qurbaanka Yahuudah iyo Yerusaaalem Rabbiga u ahaan doonaa mid lagu farxo, sidii waayihii hore iyo

sidii sannadihii hore. Malaakii 3:1–4.

Ishacyaah wuxuu la kulmaa Axaas, isaga oo wata calaamadda wiilkiisa, kaas oo magiciisu astaan u yahay in maalmaha ugu dambeeya “hadhaa ay soo noqon doonto.” Hadhaagu waa kuwa “soo noqda.” Ishacyaah wuxuu la kulmaa boqorkii sharka lahaa ee Axaas inta lagu jiro taariikhda nadiifinta macbudka, taas oo ka bilaabatay taariikhda Millerite-ka sannadkii 1844, laguna soo gunaanaday caasinimo sannadkii 1863. Maalmaha ugu dambeeya nadiifintu waa taariikhda shaabadaynta boqol iyo afar iyo afartan kun. Haddii Millerite-yadu ay raaci lahaayeen hanuunka furnaa ee Ilaah ee ka dambeeyey 1844, waxay dhammayn lahaayeen hawsha.

“Haddii Adventistayaashu, ka dib niyad-jabkii weynaa ee 1844, ay rumaysadkooda ku adkaysteen oo ay si midaysan u raaceen hanuunka furnaa ee qaddarinta Ilaah, iyagoo aqbalaya farriinta malaa’igta saddexaad oo ku naadinaya dunida awoodda Ruuxa Quduuska ah, waxay arki lahaayeen badbaadinta Ilaah; Rabbigu si xoog leh buu ula shaqayn lahaa dadaalladooda; hawshu way dhammaan lahayd; Masiixuna mar hore ayuu iman lahaa si uu dadkiisa ugu qaato abaalgudkooda. Laakiin muddadii shakiga iyo hubanti-la’aanta ee ka dambaysay niyad-jabkaas, qaar badan oo ka mid ah kuwii advent-ka rumaysnaa way ka tanaasuleen rumaysadkoodii.... Sidaas ayaa hawshii loo carqaladeeyey, duniina gudcur baa looga tegey. Hadday dhammaan jidhka Adventist-ku ku midoobi lahaayeen amarrada Ilaah iyo rumaysadka Ciise, sidee bay taariikhdeenna u ahaan lahayd mid aad uga duwan!” Evangelism, 695.

Guuldarradii inay “si wadajir ah ugu sii socdaan maamulkii furan ee Ilaah,” waxay ku rideen xaalad La’odikiya ah sannadkii 1856, waxaana kacdoonkii xigay ee 1863 uu calaamadeeyey bilowgii warwareegga cidlada, kaas oo lagu sii sawiray reer binu Israa’iilkii hore markii ay ku guuldarraysteen imtixaankoodii tobnaad ee ugu dambeeyey, dabadeedna lagu xukumay inay cidlada ku dhex dhintaan afartankii sannadood ee ku xigay.

Wiilka Ishacyaah wuxuu bixiyaa ballanqaadka ah in nadiifinta ugu dambaysa ee macbudka ee maalmaha ugu dambeeya “hadhaagii baa soo noqon doona.” “Soo noqoshadooda” waxaa tusaale u ah Yeremyaah, kaas oo loo ballanqaaday in haddii uu “soo noqdo,” uu noqon doono waardiyaha Ilaah. Boqolka iyo afartan iyo afarta kun waa kuwa ka soo noqday niyad-jab.

Kuwa boqol iyo afar iyo afartan kun waxay la kulmeen niyad-jab, oo Rabbigood ayay sugeen. Waxaa lagu matalay bikradihii xigmadda lahaa ee taariikhda Millerite-ka, waxaana labadaba taariikhaha bilowga iyo dhammaadka laba ul lagu midaynayaa qaran keliya, intii lagu jiray daadinta Ruuxa Quduuska ah wakhtiga Qaylada Saqda Dhexe.

Boqorkii shar lahaa ee Axaas wuxuu matalaa hoggaanka Yahuudah ee maqli doona farriinta, hase yeeshee diida farriinta uu Ishacyaah soo bandhigay; sidaas yeelayna way “turunturoon doonaan, oo dhici doonaan, oo jajabi doonaan, oo dabin baa lagu qaban doonaa, oo la qabsan doonaa.” Iyagu waa kuwa “u taga kuwa leh ruuxyo la yaqaan, iyo saaxiriinta foodhiya oo gunuunaca,” taasoo matalaysa waayo-aragnimada ruuxaanayadda ee ay ku dhacaan markay aqbalaan marin-habaabinta xoogga leh ee 2 Tesaloniika. Diidmada Axaas ee farriintii Ishacyaah sannadkii 742 BC waxay la jaanqaadaysaa 1863, markaas oo farriintii Miller la diiday. Ishacyaah wuxuu tusaale u yahay Miller, farriinta Ishacyaah iyo tan Miller labaduba waxay ku salaysnaayeen “todobada jeer,”

kuwaas oo barta ku xidhkooda ka helaya aayadda siddeedaad ee Ishacyaah cutubka toddobaad. Wiilka Miller (wiilka Ishacyaah) wuxuu matalaa dhaqdhaqaaqa Eliyaah ee yimaada maalmaha ugu dambeeya.

Ku dhawaaqiddii xukunka ee ka dhanka ahayd Axaas sababta diidmadiisa waxaa ku jirtay saadaasha ah in lagu qabsan doono boqorka woqooyi, kaas oo maalmaha ugu dambeeya ah midowga saddex-geesoodka ah ee Rooma Casriga ah, oo ay papacy-gu ka taliso.

Markaasaa Rabbigu mar kale ayuu ila hadlay, isagoo leh, Maaddaama dadkani ay diideen biyaha Shiiloox ee si tartiib ah u socda, oo ay ku farxaan Resiin iyo wiilka Remalyaah; haddaba bal eega, Rabbigu wuxuu korkooda ku soo kicinayaa biyaha webiga, xoog badan oo badan, kuwaas oo ah boqorka Ashuur iyo ammaantiisa oo dhan; oo isagu wuxuu kor mari doonaa dhammaan marinadiisa, wuxuuna dhaafi doonaa qararkiisa oo dhan; oo wuxuu dhex mari doonaa Yahuudah; wuu fatahi doonaa oo ka gudbi doonaa, wuxuuna gaadhi doonaa ilaa luqunta; oo baalashiisa fidsankoodu waxay buuxin doonaan ballaca dalkaaga, Immaanuu'eelow. Ishacyaah 8:5–8.

Ishacyaah wuxuu la kulmay boqorkii sharka lahaa ee Axaas agagaarka dhammaadka marinka biyaha ee berkedda sare; in kastoo taariikhyahannada Kitaabka Quduuska ah iyo qadiimibaadhayaashu ay ka shakisan yihiin in berkedda sare ay ahayd isla berkedda Siloam ee wakhtigii Masiixa, haddana macnaha guud ee wax sii sheegidda Ishacyaah wuxuu meesha ka saarayaa shaki kasta, waayo Ishacyaah wuxuu caddeynayaa in boqorka woqooyi uu ku soo kici doono Axaas, maxaa yeelay wuxuu diiday biyaha Shiilooxa oo si deggan u qulqula. “Shiilooxa” waa magaca Axdiga Hore ee “Siloam” ee Axdiga Cusub.

Waxay ahayd balligii Siilooxam meesha Ciise ku bogsiiyey ninkii indhaha la', waxaana boqorkii sharka lahaa Axaas uu matalaa hoggaanka indha la' ee La'odikiya, labadaba sannadkii 1863 iyo xeerka Axadda ee dhowaan imanaya, kuwaas oo diida in la bogsiiyo. “Shiilooxaah” iyo “Siilooxam” labaduba waxay ka dhigan yihiin “la diray,” waxaana farriin laga soo diray Aabbaha oo loo diray Wiilka, kaas oo haddana siiyey Jibriil iyo malaa'igta quduuska ah inay gaadhsiiyaan Ishacyaah, kii keenay farriintii “la soo diray” samada ka timid oo loo keenay hoggaamiye indha la' oo La'odikiya ah.

Marinka ka timaadda berkadda sare ee Ishacyaah ku soo bandhigay farriinta waxay u taagan tahay meesha roobka Ruuxa Quduuska ah loogu gudbiyo dadka Ilaah, sida ay sidoo kale u taagan yihiin dhuumaha dahabka ah ee riyadii Sekaryaah, ama jaranjaradii riyadii Yacquub.

“Waxa Ilaah inoo diyaariyey waxaa lagu metelay Sekaryaah, cutubyada 3 iyo 4, iyo 4:12–14: ‘Markaasaan mar kale u jawaabay oo ku idhi isaga, Maxay yihiin labadan laamood oo geed saytuun ah oo dhex mara labada dhuumood ee dahabka ah, oo saliidda dahabka ah iskaga soo daadiya? Oo isna wuu ii jawaabay oo igu yidhi, Miyaadan garanayn waxa kuwanu yihiin? Aniguna waxaan idhi, Maya, Sayidkaygiyow. Markaasuu yidhi, Kuwanu waa labada la subkay, oo hor taagan Rabbiga dunida oo dhan.’”

“Rabbigu waa hodan khayraad oo dhan. Isagu waxba kama maqna xagga qalabka iyo awoodaha. Waa sababta iimaankeenna yari, duninimadeenna, hadalladeenna jaban, iyo

rumaysadla'aanteenna, oo ka muuqata wada hadalladeenna, in hoosyo gudcur ahi nagu soo ururaan. Masiixa laguma muujiyo eray ama dabecad ahaan sida Kan gebi ahaanba la jeclaan karo, oo ah kan ugu sarreeya toban kun dhexdood. Marka naftu ku qanacdo inay isu sarraysiiso wax aan jirin, Ruuxa Rabbigu wax yar buu u qaban karaa. Aragti gaabnaanteenu waxay aragtaa hooska, laakiinse ma aragto ammaanta ka dambaysa. Malaa'iguhu waxay hayaan afarta dabaylood, kuwaas oo loo matalay sidii faras cadhaysan oo doonaya inuu iska goosto oo ku yaaco oogada dhulka oo dhan, isagoo jidkiisa ku sida halaag iyo dhimasho.”

“Miyaanu ku seexannaa xadka ugu dhow ee dunida weligeed ah? Miyaanu noqonnaa kuwo caajisan, qabow, oo dhintay? Oh, bal in kaniisadahayaga lagu heli lahaa Ruuxa iyo neefta Ilaah oo lagu afuufay dadkiisa, si ay cagahooda ugu istaagaan oo ay u noolaadaan. Waxa aynu u baahan nahay in aynu aragno in jidku cidhiidhi yahay, irridduna ay ciriiri tahay. Laakiin marka aynu ka dhex gudubno irridda cidhiidhiga ah, ballaadhkeedu waa mid aan xad lahayn.”
Manuscript Releases, volume 20, 216, 217.

“Saliidda dahabka ah” waa farriimaha Ruuxa Ilaah ee ka soo dega berkedda sare iyada oo sii marta dhuunta ah labada tuumbo oo dahab ah, kuwaas oo ah labada markhaati ee Kitaabka Quduuska ah iyo Ruuxa Waxsii-sheegidda, ama Axdigii Hore iyo Axdiga Cusub, ama sharciga iyo nebiyada, ama Muuse iyo Eliyaas.

“Kuwii subkan ee Rabbiga dhulka oo dhan la taagan waxay hayaan meeshii mar la siiyey Shayddaanka isagoo ahaa kiiruubka daboolaya. Iyadoo loo marayo makhluuqaadka quduuska ah ee carshigiisa ku wareegsan, Rabbigu wuxuu sii wadaa xidhiidh joogto ah oo uu la leeyahay dadka dhulka deggan. Saliidda dahabka ahi waxay u taagan tahay nimcada uu Ilaah ku sii siiyo laambadaha rumaystayaasha, si aanay u liicin oo u bakhitiyin. Haddii aanay saliiddaas quduuska ahi samada uga iman lahayn fariimaha Ruuxa Ilaah, quwadaha sharku waxay si buuxda u xukumi lahaayeen dadka.”

“Ilaah waa la sharaf tiraa marka aynaan aqbalin fariimaha uu noo soo diro. Sidaas ayaannu ku diidnaa saliidda dahabka ah ee uu jeclaan lahaa inuu ku shubo nafahayaga si loogu gaadhsiiyo kuwa gudcurka ku jira. Marka qayladu timaaddo, ‘Bal eega, aroosgalkii waa imanayaa; u baxa inaad ka hortagaan,’ kuwii aan helin saliidda quduuska ah, kuwii aan qalbiyadooda ku xannaanayn nimcada Masiixa, waxay ogaan doonaan, sida bikradihii nacasyada ahaa, inaanay diyaar u ahayn inay Rabbigooda la kulmaan. Iyagu kuma ay lahaan doonaan naftooda awood ay saliidda ku helaan, noloshooduna way burburi doontaa. Laakiin haddii Ruuxa Quduuska ah ee Ilaah la weyddiisto, haddii aynu baryoonno sida Muuse yeelay, ‘I tus ammaantaada,’ jacaylka Ilaah ayaa qalbiyadeenna lagu shubi doonaa. Tuubooyinka dahabka ah dhexdooda ayaa saliidda dahabka ah naloo soo gaadhsiiin doonaa. ‘Ma aha xoog, mana aha itaal, laakiinse waa Ruuxayga, ayaa Rabbiga Ciidammadu leeyahay.’ Markay carruurta Ilaah qaataan fallaadhaha dhalaalaya ee Qorraxda Xaqnimada, waxay u ifayaan sida iftiinno dunida ku jira.”
Review and Herald, July 20, 1897.

Farriintii Axaas diidayay waxay ahayd farriintii Qayladii Habeenbadhka, taas oo gaadhi lahayd gunaanadkeedii imaanshaha labaad ee Masiixa, haddii hoggaankii La’odikiya ay aqbali lahaayeen farriintii La’odikiya ee loo “diray” iyaga sannadkii 1856. Farriintaasu markaas waxay barari lahayd oo noqon lahayd qaylo weyn, oo dadka Ilaahna waxay dhammaystiri lahaayeen shaqada oo nabad

bay ku jiri lahaayeen. Taas beddelkeeda, waxay ku noqdeen mantaggii laga samatabbixiyey.

Ishacyaah iyo Aaxaas waxa loo metelayaa iyagoo ku jira habka daahirinta ee beerta maydhashada dharka, taas oo uu dhammeystiro Rasuulka Axdiga ee ku xusan Malaakii cutubka saddexaad. Si astaameed ah ayaa loogu meeleeeyey halka “saliidda” (farriin) lagu shubayo riyadii Sekaryaah, oo maalmaha ugu dambeeya farriinta Ishacyaah ee uu u dirayo Aaxaas waa farriinta Islaamka ee Hoogga saddexaad; waa farriinta taariikhda qarsoon ee toddobada onkod; waa farriinta ah in kii siddeedaad uu ka yimaado toddobada; waa farriinta beerta canabka; waa farriinta “Runta,” kuwaas oo dhammaantood ah xubno ka mid ah Muujintii Ciise Masiix, taas oo maalmaha ugu dambeeya soo saarta daahirinta uu metelayo beerta maydhashada dharku.

Waxay ahayd welina tahay farriinta “todobada waqti,” taas oo ka beddelmata dhagaxii aasaaska ee Miller una beddelmata madaxa geeska, waayo waxay ahayd runta ugu horraysa, sidaas darteedna waa inay noqotaa runta ugu dambaysa. Sannadkii 1863 wuxuu calaamadeeyey dhammaadka geeddi-socod daahirin ah oo bilaabmay imaatinkii malaa’igta saddexaad 22-ka Oktoobar, 1844, ugu dambayntiina gaadhay iftiinka “todobada waqti” sannadkii 1856. Sannadkii 1844 iftiinka labada kun iyo saddex boqol oo sannadood wuxuu calaamadeeyey bilow horseeday dhammaadkii lagu calaamadeeyey labada kun iyo shan boqol iyo labaatan sannadood. Hase ahaatee, indha-la’aanta La’odikiyaanka ee bilowga iyo dhammaadka ku jirta waxay diiddaa inay aragto xidhiidhka ka dhexeeya labada riyo. Sannadkii 1863 wuxuu matalaa gunaanadka geeddi-socod daahirin ah oo had iyo jeer dhaca marka farriin shaabbaddeeda laga qaado, farriintii malaa’igta saddexaadna shaabbaddeeda waxaa laga qaaday 22-ka Oktoobar, 1844.

Iftiinkii malaa’igta saddexaad ee la furay 1844 ma ahayn iftiin keli ah; waxa uu ahaa waxa Walaashii White ku tilmaamay “iftiinka sii horumaraya ee malaa’igta saddexaad.” Iftiinka sii horumaraya ee malaa’igta saddexaad wuxuu bilaabmay 1844, wuuna sii horumarayaa ilaa xilligii nimcada la soo xiro; hase yeeshee markii uu ugu horrayn yimid, iyo marka uu ugu dambaysta ku dhammaado, waxaa jira wakhti tijaabo oo gaar ah oo malaa’igta saddexaad. Xilliyadaas tijaabada ah, bilowga iyo dhammaadka, waxay sidoo kale metelaan hab tijaabo ah oo Daanyeel ku muujiyey “korodhid aqoon,” taas oo iyaduna ah iftiinka sii horumaraya ee malaa’igta saddexaad.

Hawshii tijaabadu bilowgeedii waxay bilaabatay sannadkii 1844, oo iftiinkii sii kordhayayna aqoon buu ku kordhayay ilaa uu gunaanadkiisii gaadhay 1856. Iftiinka bilowga iyo iftiinka dhammaadka ee muddada tijaabadu waa labada aragti ee Daanyeel cutubka siddeedaad, aayadaha saddex iyo tobnaad iyo afar iyo tobnaad, kuwaas oo matala aasaaska iyo tiirka dhexe ee Adventism-ka.

Muddadii imtixaanka ee malaa’igtii kowaad waxay bilaabatay 11ka Agoosto, 1840, waxayna ku dhammaatay niyad-jabkii kowaad 19ka Abriil, 1844. Markaas ayaa muddadii imtixaanka ee malaa’igtii labaad bilaabatay, wayna sii socotay ilaa 22ka Oktoobar, 1844. Halkaas waxaa timid malaa’igtii saddexaad, muddadii imtixaanka ee malaa’igta saddexaadna way sii socotay ilaa Adventism-kii Laodikiya uu diiday iftiinkii malaa’igta saddexaad sannadkii 1863.

Muddadii imtixaanka ee malaa’igta saddexaad ee Adventism-ka Millerite-ka waxay lahayd bilow iyo dhammaad, bilowga iyo dhammaadkuna waa inay matalaan isla waxaas, waayo Ciise had iyo

jeer dhammaadka wax wuxuu ku muujiyaa bilowga wax. Furitaanka iftiinka sii kordhaya ee malaa'igta saddexaad wuxuu ahaa iftiinka muuqashada ("mareh" vision), ee aayadda afar iyo tobnaad ee cutubka siddeedaad ee Daanyeel. Dhammaadka iftiinka sii kordhaya ee malaa'igta saddexaadna wuxuu ahaa iftiinka ku saabsan ku tumanidda meeshi quduuska ahayd iyo ciidanka ("chazon" vision), ee aayadda saddex iyo tobnaad. Labada muuqaal si nebiyaysan ayay isugu dhex xiran yihiin.

Markaas waxaad ka dhigi doontaan buunka sannadda yubileega inuu ka dhawaaqo maalinta tobnaad ee bisha toddobaad; maalinta kafaaraggudka waxaad ka yeedhsii doontaan buunka dhulka oo dhan. Laawiyiintii 25:9.

Buunka la afuufi lahaa Maalinta Kafaaraggudka, oo ahayd Oktoobar 22, 1844, waxay ahayd buunka Yubiliiga, kaas oo ka dhigan wareegga quduuska ah ee toddobada sannadood, kaas oo isu geynaya laba kun iyo shan boqol iyo labaatan maalmood. Rabbigu wuxuu ujeeddadiisu ahayd inuu reer binu Israa'iil sii hore si toos ah ugu hoggaamiyo Dhulkii Ballanqaadka, laakiin caasinnimadoodii ayaa ka hor istaagtay in taasu dhacdo. Rabbigu wuxuu ujeeddadiisu ahayd inuu reer binu Israa'iil ee casriga ah si toos ah ugu hoggaamiyo Dhulkii Ballanqaadka, laakiin caasinimo ayaa ka hor istaagtay in taasu dhacdo. Haddii reer binu Israa'iil ee casriga ahi ay addeeci lahaayeen iftiinka sii kordhaya ee malaa'igta saddexaad, dunida way digi lahaayeen, Rabbiguna wuxuu soo noqon lahaa in ka badan boqol sano ka hor.

Si taas u dhacdo, Rabbigu wuxuu u baahnaa lahaa inuu isbeddel ka dhex sameeyo Milleriyaanta, isbeddelkaasna Qorniinka dhexdiisa waxaa lagu aqoonsaday inuu yahay qarsoodiga Ilaah. Haddii Adventismku raaci lahaa iftiinka sii kordhaya ee malaa'igta saddexaad, markaas buunka Jubilee-ga ayaa dhawaaqi lahaa isagoo si buuxda u soconaya ilaa dhammaadka; waayo waa maalmaha uu buunka toddobaad dhawaaqayo in qarsoodiga Ilaah la dhammeeyo. Muujintii toban dhexdeeda, buunkaas oo ah buunka Jubilee-ga, isla markaana ah buunka hoogga saddexaad, wuxuu bilaabay inuu dhawaaqo Oktoobar 22, 1844.

Markaas malaa'igtii aan arkay oo badda iyo dhulka dul taagan kor bay gacanteedii ugu taagtay samada, oo waxay ku dhaaratay kan weligiis iyo weligiisba nool, kan abuuray samada iyo waxyaalaha ku jira, iyo dhulka iyo waxyaalaha ku jira, iyo badda iyo waxyaalaha ku jira, in wakhti dambe jiri doonin: laakiin maalmaha codka malaa'igta toddobaad, markii ay bilaabi doonto inay buunka afuufdo, qarsoodiga Ilaah waa la dhammaystiri doonaa, siduu ugu dhawaaqay addoommadiisa nebiyada. Muujintii 10:5-7.

Hawsha daahirinta ee imtixaanka ah ee bilaabatay Oktoobar 22, 1844, taas oo ahayd iftiinkii sii horumarayey ee malaa'igta saddexaad, waxay ku bilaabatay iftiinka Daanyeel cutubka siddeedaad, aayadda afar iyo tobnaad, waxayna ku dhammaatay iftiinka Daanyeel cutubka siddeedaad, aayadda saddex iyo tobnaad. Waxay ku bilaabatay jawaabta aayadda afar iyo tobnaad, waxayna ku dhammaatay su'aasha aayadda saddex iyo tobnaad.

Sagaalkaas iyo tobankaas sano waxa lagu matalay imaanshaha farriintii digniinta ee Ishacyaah u keenay Axaas, boqorkii Yahuudahta dhabta ah, intii lagu jiray dagaal sokeeye oo u dhexeeyey woqooyi iyo koonfur. Sagaalkaas iyo tobankaas sano waxay ku dhammaadeen boqorkii woqooyi

oo reer binu Israa'iil addoonsi u kaxeeyey. Sagaalkaas iyo tobankaas sano waxay matalayeen imaanshaha malaa'igta saddexaad sannadkii 1844, ilaa kacdoonkii 1863. Iftiinka sii kordhaya ee malaa'igta saddexaad waxa lagu metelay farriintii Ishacyaah.

Diidmada iftiinkaas horumaraya waxay keentay dhammaadka dhaqdhaqaaqii Millerite-ka, oo muddadaas tijaabada ahna Dhaqdhaqaaqii Millerite-ka ee Filadelfiyaanka ahaa wuxuu u gudbay Kaniisadda La'odikiya. Sagaal iyo tobanka sannadood ee ka bilaabmay 742 BC, iyo sagaal iyo tobanka sannadood ee ka bilaabmay 1844, labaduba waxay matalaan hab tijaabin iyo daahirisin ah oo dhacaya maalmaha ugu dambeeya, taas oo ah muddada ugu dambaysa ee tijaabada iftiinka horumaraya ee malaa'igta saddexaad.

Habkaas tijaabada ugu dambaysa ah qarsoodiga Ilaah waa la dhammeystiri doonaa. Boqol iyo afartan iyo afar kun waa kuwa suga, soo noqda, oo la shaabadeeyo.

Xidh markhaatiga, sharcigana ku shaabadee xertiidayda dhexdooda. Aniguna Rabbiga ayaan sugi doonaa, kaas oo wejigiisa ka qariya reer Yacquub, isagaana rajayn doonaa. Bal eega, aniga iyo carruurta uu Rabbigu i siiyey waxaannu Israa'iil ugu nahay calaamooyin iyo yaabab xagga Rabbiga ciidammada ka yimid, kaas oo deggan buurta Siyoon. Ishacyaah 8:16–18.

Muddadii ugu dambaysay ee imtixaanka ee iftiinka sii socda ee malaa'igta saddexaad maalmaha ugu dambeeya, waxay ka bilaabatay halkii muddadii bilowga imtixaanku ka bilaabatay. Waxay bilaabatay markii Ciise gacantiisa kor ugu taagay samada oo ku dhawaaqay, “in aanu wakhti dambe jiri doonin.” Ku dhawaaqiddaas waxay dhacday Oktoobar 22, 1844, markaas oo buunkii toddobaad ku dhawaaqay Yubiliiga dhammaadka wareegga quduuska ah ee toddobada. Wareegga toddobada sannadood ah, oo toddoba jeer la soo celiyey, wuxuu si toos ah u ahaa sagaal iyo afartan sannadood, ama laba kun iyo shan boqol iyo labaatan maalmood.

1989 waxa uu calaamad u yahay “wakhtiga dhammaadka” ee dhaqdhaqaaqa boqol iyo afartan iyo afarta kun, sidoo kalena 1989 waxa uu calaamad u yahay gunaanadka boqol iyo lix iyo labaatan kii sannadood ee ka bilaabmay kacdoonkii 1863. Dhaqdhaqaaqa boqol iyo afartan iyo afarta kun waxa uu ka bilaabmay “wakhtiga dhammaadka,” isagoo wata astaan ah “toddobada wakhti,” waayo boqol iyo lix iyo labaatan waa meeltoban meel ka mid ah kun iyo laba boqol iyo lixdan, taas oo iyaduna ah badhka laba kun iyo shan boqol iyo labaatan.

Ciise had iyo jeer wuxuu matalaa dhammaadka wax isagoo la socda bilowga wax, bilowgii dhaqdhaqaaqa boqol iyo afar iyo afartan kunna waxaa lagu calaamadeeyey astaan ah “toddoba goor,” sida ay tahay dhammaadka dhaqdhaqaaqaas. Maalmihii dhawaaqa malaa'igta toddobaad, marka qarsoodiga Ilaah la dhammeeyo, waxay bilaabmeen gabagabadii saddexda maalmood iyo badhka ahaa ee Muujintii cutubka kow iyo tobnaad. Buunka Toddobaad, oo isaguna ah Hoogga saddexaad, wuxuu dhawaaqiisa labaad yeedhay Oktoobar 7, 2023, qarsoodiga Ilaahna hadda wuu dhammaanayaa, sida “uu ugu sheegay addoommadiisa nebiyada.” Dhammaadka dhaqdhaqaaqa waxaa lagu calaamadeeyey astaan “toddoba goor” ah, sidii uu bilowgii isla dhaqdhaqaaqaasba ahaa.

Waqtigii dhammaadka ee 1798, “toddobada jeer” ee cadhada Ilaah ee ka gees ahayd boqortooyadii woqooyi way dhammaatay; dhammaadkii dhaqdhaqaaqii Milleriyiintana, diidmada runnada la xidhiidha “toddobada jeer” ayaa calaamadisay kacdoonkii 1863. Ciise had iyo jeer wuxuu dhammaadka wax ku muujiyey bilowga wax kale, oo dhaqdhaqaaqii malaa’igtii kowaad (Milleriyiinta) wuxuu tusaale u yahay dhaqdhaqaaqa malaa’igta saddexaad (boqol iyo afartan iyo afar kun). Labada dhaqdhaqaaqba waxay ku bilaabmaan oo ku dhammaadaan “toddobada jeer.” Waxyaalahan lama allifi karo.

Waxaan daraasaddan ku sii wadi doonnaa maqaalka xiga.

“Kuwa xilalka masuuliyadda haya waa inayan isu beddelin mabaadi’da is-raacsiinta nafta iyo xad-dhaafka ah ee dunida, waayo ma awoodaan; oo xataa haddii ay awoodi lahaayeen, mabaadi’da Masiixa u eg ma oggolaan lahaayeen. Waxbarid fara badan ayaa loo baahan yahay in la bixiyo. ‘Bal yaa Isagu aqoon bari doonaa? oo yaase Isagu fahansiin doonaa cilmiga? Kuwa caanaha laga gudhiyey, oo naasaha laga soo qaaday. Waayo amarku waa inuu ahaadaa amar dul saaran amar, amar dul saaran amar; sadar dul saaran sadar, sadar dul saaran sadar; halkan wax yar, halkaanna wax yar.’ Sidaas ayaa erayga Rabbiga si samir leh carruurta loogu soo bandhigayaa oo hortooda lagu hayaa, iyada oo ay sameynayaan waalidiin rumaysan erayga Ilaah. ‘Waayo bushimo turunturooda iyo af kale ayuu dadkan kula hadli doonaa. Kuwuu ku yidhi, Kanu waa nasashada aad ku nasin kartaan kii daallan; kanuna waa qabowjinta; hase ahaatee ma ay maqli doonin. Laakiinse eraygii Rabbigu wuxuu iyaga u ahaa amar dul saaran amar, amar dul saaran amar; sadar dul saaran sadar, sadar dul saaran sadar; halkan wax yar, halkaanna wax yar; si ay u tagaan, oo dib ugu dhacaan, oo loo jebiyo, oo dabin loogu qabto, oo la qabsado.’ Maxaa loo sababeeyey?—maxaa yeelay ma ay dhegaysan eraygii Rabbiga ee iyaga u yimid.”

“Taas macnaheedu waa kuwa aan helin waxbarid, balse xigmaddooda ay iyagu leeyihiin ku dhegganaaday, oo doortay inay naftooda ku shaqeeyaan sida waafaqsan fikradahooda. Rabbigu kuwaas wuxuu siiyaa imtixaanka, si ay ama u qaataan mowqifkooda oo ay ula socdaan taladiisa, ama u diidaan oo u sameeyaan sida waafaqsan fikradahooda, dabadeedna Rabbigu wuxuu uga tegi doonaa natiijada la hubo. Jidadkeenna oo dhan, iyo adeeggeenna oo dhan ee Ilaah, Isagu wuxuu inagu leeyahay, ‘Qalbigaaga i sii.’ Waa ruuxa is-hoosaysiia oo wax la bari karo ka uu Ilaah doonayo. Waxa salaadda siiya wanaaggeeda gaarka ahuna waa xaqiiqada ah in ay ka neefsato qalbi jacayl iyo addeecid leh.”

“Ilaah wuxuu dadkiisa ka doonayaa waxyaalo gaar ah; haddii ay yidhaahdaan, Qalbigayga u hibayn maayo inaan waxan sameeyo, Rabbigu wuxuu u daayaa inay ku sii socdaan waxa ay u malaynayaan inuu yahay garsoor xigmad leh, iyagoo aan lahayn xigmadda samada, ilaa Qorniinkan [Ishacyaah 28:13] la oofiyo. Idinlama oggola inaad tidhaahdaan, Waxaan raaci doonaa hanuunka Rabbiga ilaa meel gaar ah oo la jaanqaadaysa garashadayda, dabadeedna aad ku dhegganaataan fikradihinna gaarka ah, idinkoo diidaya in laydinku qaabeeyo ekaanshaha Rabbiga. Su’aashu ha noqoto, Kanu ma doonista Rabbiga baa? ee yaanay noqon, Kanu ma ra’yiga ama garsoorka ——— baa?” Testimonies to Ministers, 419.